

Urlopy parlamentarzystów

Współczesne parlamenty pracują w jednym z dwóch trybów: sesyjnym lub permanentnym. W pierwszym z nich parlament obraduje w pewnych okresach, zwanych sesjami, na które jest zwoływany przez głowę państwa. Sesje odbywają się z reguły dwa razy do roku. Występują w związku z tym okresy międzysesyjne (od kilku tygodni do kilku miesięcy), w których parlament nie zbiera się na posiedzenia. Parlament pracujący w permanencji jest gotowy do działania przez cały rok. Ma on większą samodzielność – o zwołaniu posiedzenia decyduje przewodniczący izby, w ramach jej planu prac. Izby obradujące w sposób ciągły nie planują zazwyczaj posiedzeń przez kilka tygodni w okresie wakacji; czas ten przeznaczony jest m.in. na wypoczynek deputowanych.

W opracowaniu zebrane zostały informacje na temat zasad urlopu lub wypoczynku deputowanych do Parlamentu Europejskiego i do 36 parlamentów krajowych. Jego podstawą były odpowiedzi udzielone przez korespondentów Europejskiego Centrum Badań i Dokumentacji Parlamentarnej (ang. ECPRD) na 3 pytania¹ zadane w okresie od maja 2002 r. do września 2010 r. Informacje tam zawarte zostały uzupełnione danymi ze stron internetowych parlamentów oraz z publikacji Wydawnictwa Sejmowego.

Parlament Europejski

Sesja Parlamentu Europejskiego trwa jeden rok. Zgodnie z art. 134 Regulaminu PE, rozpoczyna się ona w drugi wtorek marca każdego roku. Zostaje na niej przyjęty plan posiedzeń na cały rok, a co za tym idzie – czas trwania przerw w sesji. W ciągu roku odbywa się 12 czterodniowych sesji PE w Strasburgu oraz 6 dodatkowych dwudniowych sesji w Brukseli. Posiedzenia plenarne Parlamentu Europejskiego nie są zwoływane w sierpniu. Statut posła do PE nie wspomina o urlopie wypoczynkowym dla eurodeputowanych.

¹ Pytanie nr 753 z kwietnia 2007 r., dotyczące przerw w obradach parlamentu, pytanie nr 1442 z kwietnia 2010 r., dotyczące sesji plenarnych w parlamentach narodowych państw członkowskich UE, pytanie nr 1519 z września 2010 r., dotyczące wakacji parlamentarzystów.

Otrzymują oni stałą pensję (nie uposażenie) niezależnie od udziału w pracach Parlamentu Europejskiego, w swoim okręgu wyborczym lub na delegacji. Eurodeputowani otrzymują dodatkowe zryczałtowane wynagrodzenie za udział w obradach plenarnych lub posiedzeniu komisji Parlamentu Europejskiego.

Andora

Parlament (Rada Generalna) spotyka się co roku na dwie sesje zwyczajne: od 1 marca do 30 czerwca oraz od 1 września do 31 grudnia. Posłowie samodzielnie organizują swój czas pracy, wykorzystując na wypoczynek czas między sesjami.

Austria

W Regulaminie pracy Rady Narodowej nie ma wzmianki o urlopie dla posłów. Jego art. 46 określa czas trwania sesji Rady Narodowej: „Sesja zwyczajna Rady Narodowej (...) rozpoczyna się w połowie września i trwa do połowy lipca następnego roku”. Między końcem jednej sesji a początkiem drugiej jest 9-tygodniowa przerwa, którą deputowani wykorzystują na wypoczynek. Nie wpływa to na ich uposażenia i kwotę zwrotu kosztów wynikających z wykonywania swoich funkcji politycznych (np. związanych z pracą w okręgach wyborczych). Oprócz wypoczynku, w przerwie między sesjami członkowie Rady Narodowej są również aktywni w swoich okręgach wyborczych.

Belgia

Sesja obu izb parlamentu zaczyna się w trzeci wtorek września i trwa do 20 lipca. Przerwa letnia trwa więc ok. 8 tygodni, z czego 4 tygodnie w regulaminach Izb po zmianie z lipca 2010 r. są nazywane „wakacjami parlamentarnymi” (franc. *vacances parlementaires*). W trakcie sesji są też dwie dwutygodniowe przerwy na Święta Bożego Narodzenia i na Wielkanoc.

Bośnia i Hercegowina

Zgromadzenie Parlamentarne Bośni i Hercegowiny pracuje przez cały rok, z trzytygodniową przerwą w sierpniu każdego roku. Posłom do Zgromadzenia przysługuje coroczny płatny urlop.

Sprawy formalne związane z urlopem parlamentarzystów są regulowane przez dwie decyzje Wspólnego Komitetu Administracyjnego Parlamentu (*Decyzja w sprawie warunków i sposobów wykorzystania urlopu wypoczynkowego przez posłów do Parlamentu Europejskiego*

oraz *Decyzja o obliczaniu wynagrodzeń i innych praw materialnych deputowanych*). Zgodnie z tymi decyzjami, posłowie otrzymują w trakcie urlopu uposażenie, nie mogą jednak w tym okresie żądać: zwrotu kosztów transportu i posiłków, wynagrodzenia za pracę w komisjach parlamentarnych, dodatku za rozłąkę, dodatku na odwiedzenie rodziny, wypłaty diety parlamentarnej. W trakcie urlopu opłacane jest mieszkanie deputowanego w stolicy ze względu na zawarte umowy z wynajmującymi.

Bulgaria

Zgromadzenie Narodowe zbiera się na trzech sesjach w ciągu roku. Regulamin Zgromadzenia (art. 36) określa terminy trzech przerw między sesjami: od 22 grudnia do 10 stycznia, 10 dni w okresie Świąt Wielkanocnych oraz od 1 do 31 sierpnia. Podczas przerw w pracach Izby nie odbywają się posiedzenia plenarne, komisji ani spotkania grup parlamentarnych. Zgodnie z art. 120 Regulaminu „członkowie Zgromadzenia Narodowego mają prawo do płatnego urlopu podczas przerwy w obradach Zgromadzenia”.

Chorwacja

Parlament Chorwacji (Sabor) zbiera się na dwie sesje w ciągu roku: pierwsza trwa od 15 stycznia do 15 czerwca, a druga – od 15 września do 15 grudnia. Czas pomiędzy sesjami parlamentarzysty wykorzystują na wypoczynek.

Cypr

Art. 74 konstytucji określa czas pracy cypryjskiej Izby Reprezentantów. Stwierdza on, że pierwsze posiedzenie nowo wybranego parlamentu powinno odbyć się 15 dni po wyborach. Sesja parlamentu trwa rok, z czego parlament pracuje 8-9 miesięcy. Kolejne sesje parlamentu rozpoczynają się w rocznice pierwszego posiedzenia Izby w danej kadencji. W czasie przerw w pracach Izby Reprezentantów (okres Bożego Narodzenia, Wielkanocy, w okresie letnim) posłowie mogą być nieobecni i udać się na wypoczynek, który może zostać przerwany, gdy zwołane zostaje nadzwyczajne posiedzenie plenarne lub posiedzenie komisji. W okresach przerw posłowie zachowują prawo do uposażenia.

Czechy

Zarówno czeska Izba Deputowanych, jak i Senat pracują w trybie stałym. Ich praca odbywa się w sześciotygodniowych cyklach, obejmujących spotkania komisji, posiedzenia plenarne i pracę w okręgach wyborczych. Każda z Izb może uchwałą zarządzić przerwę

w swoich obradach. Całkowita długość przerw w ciągu roku nie może przekroczyć 120 dni (to ograniczenie zawarte jest w art. 34 konstytucji Czech). W praktyce Izby zawieszają swe obrady na 8 tygodni w lipcu i sierpniu – jest to czas przeznaczony na wypoczynek deputowanych. Nie odbywają się wtedy posiedzenia plenarne ani posiedzenia komisji.

Dania

Sesja parlamentu trwa jeden rok – zaczyna się i kończy w pierwszy poniedziałek października. Deputowani do Folketingu odbywają ok. 100 posiedzeń w roku. Na początku roku pracy parlamentu ustalany jest kalendarz obrad, przewidujący szereg przerw: tygodniowe w październiku, lutym i marcu, trzytygodniową obejmującą Boże Narodzenie i Nowy Rok, tygodniową lub dwutygodniową przerwę wielkanocną oraz przerwę letnią od początku czerwca do końca sesji (ok. 18 tygodni).

Estonia

Posiedzenia Riigikogu odbywają się od 2. poniedziałku stycznia do 3. czwartku czerwca oraz od 2. poniedziałku września do 3. czwartku grudnia. Deputowani wykorzystują na wypoczynek przerwy w posiedzeniach izby. Zdarza się, że w czasie przerwy letniej odbywają się posiedzenia komisji parlamentarnych.

Finlandia

Parlament zbiera się corocznie na sesję w 1. wtorek lutego. Sesja otwierana jest przez prezydenta Republiki i trwa do czasu zebrania się parlamentu na kolejną sesję.

Posłowie do Eduskunty mogą wykorzystać na wypoczynek przerwy parlamentarne: letnią (10 tygodni), jesienną (1 tydzień), zimową (6 tygodni w okresie Bożego Narodzenia) i wiosenną (1 tydzień).

Francja

Sesja zwyczajna parlamentu rozpoczyna się pierwszego dnia roboczego października i kończy się ostatniego dnia roboczego czerwca. Są też krótsze przerwy w trakcie sesji – trzy tygodnie w okresie Bożego Narodzenia, tydzień w lutym i dwa tygodnie w kwietniu. Parlamentarzyści wykorzystują te przerwy m.in. na wypoczynek.

Grecja

Sesje zwyczajne parlamentu rozpoczynają się w pierwszy poniedziałek października i trwają „nie krócej niż 5 miesięcy”, zwykle do maja lub czerwca. Posłowie mogą udać się na wypoczynek w okresie przerw między sesjami parlamentu. Przerw takich jest kilka: w lecie (ok. trzy miesiące), w zimie (ok. dwa tygodnie) i na wiosnę (jeden tydzień). Posłowie otrzymują uposażenie co □□miesiąc, zarówno w trakcie prac parlamentarnych, jak i w czasie przerw.

Gruzja

Parlament Gruzji zbiera się na dwie sesje w ciągu roku: wiosenną (trwającą od pierwszego wtorku lutego do ostatniego piątku czerwca) i jesienną (trwającą od pierwszego wtorku września do trzeciego piątku grudnia). Na mocy art. 22 regulaminu parlamentu Gruzji, parlamentarzyście przysługuje prawo do 45 dni kalendarzowych urlopu w ciągu roku. Urlop należy wykorzystać w czasie przerw między sesjami parlamentu. Parlamentarzysta może podzielić swój urlop na dwie części.

Hiszpania

Obie Izby parlamentu hiszpańskiego obradują w ciągu roku na dwóch sesjach: od września do grudnia i od lutego do czerwca (art. 73 konstytucji Hiszpanii). Przerwa letnia w pracach parlamentu trwa ok. 12 tygodni. W czasie przerw między sesjami, zwyczajowo traktowanymi jako czas wolny, posłowie i senatorowie wykonują swoje obowiązki w okręgach wyborczych. Pierwsza połowa sierpnia jest wykorzystywana przez nich na wypoczynek. Co miesiąc otrzymują oni uposażenie deputowanego i senatora, a także otrzymują zwrot kosztów wynikających z wykonywania funkcji deputowanego (np. związanych z pracą w okręgu wyborczym).

Holandia

Sesja zwyczajna parlamentu Holandii (Stanów Generalnych) rozpoczyna się w trzeci wtorek września każdego roku. Sesje nadzwyczajne zwołuje w razie potrzeby monarcha. Przerwa letnia w pracach parlamentu trwa zwykle od połowy lipca do września. Parlamentarzyści korzystają z przerwy w pracach parlamentu, aby nie tylko wypocząć, lecz również przygotować się do następnej sesji – podróżują po swoim okręgu wyborczym lub po całym kraju, spotykając się z wyborcami.

Irlandia

Parlament zbiera się na sesji na początku września i pracuje do początku lipca z kilkoma tygodniowymi przerwami (np. przerwa na Boże Narodzenie trwa 2 tygodnie). W Irlandii urlop wypoczynkowy posłów i senatorów nie jest formalnie uregulowany w żadnym akcie prawnym.

Posłowie muszą potwierdzić swoją obecność w Izbie – za pomocą systemu komputerowego lub tradycyjnie – podpisem na liście obecności. Poseł powinien być obecny w parlamencie przez 120 dni w roku kalendarzowym (nie tylko w dni posiedzeń). Za każdy dzień nieobecności dieta na podróże i zakwaterowanie ulega obniżeniu o 1%. Po osiągnięciu przez danego deputowanego wymaganej liczby dni obecności w danym roku system komputerowy przestaje rejestrować jego obecność. W praktyce to partie polityczne dbają o uczestnictwo swoich deputowanych w posiedzeniach plenarnych.

Islandia

Okres prac parlamentarnych trwa od 1 października do końca czerwca następnego roku. W okresie od 1 lipca do 10 sierpnia ma miejsce letnia przerwa w pracach parlamentu, przeznaczona na wypoczynek deputowanych do Althingu – nie odbywają się wtedy również posiedzenia komisji.

Izrael

Kneset zbiera się na dwie sesje w ciągu roku – zimową, zaczynającą się w październiku, i letnią, zaczynającą się w kwietniu. Przedzielone są one dwiema kilkutygodniowymi przerwami w pracy Izby. Formalnie członkowie Knesetu nie mają urlopu wypoczynkowego. Są oni określani nieformalnie jako „panowie własnego czasu” i w związku z tym mogą udać się na wypoczynek w dowolnie wybranym terminie, o ile nie zakłóca to wypełniania przez nich obowiązków jako członków Knesetu.

Przez 12 miesięcy w roku otrzymują oni pełne wynagrodzenie, niezależnie od tego, czy Kneset pracuje, czy ma przerwę. Nie ma to wpływu również na zwrot uzasadnionych wydatków, ale deputowany musi przedstawić rachunki wskazujące na to, że wydatki zostały poniesione na cel związany z wykonywaniem mandatu.

Kanada

Formalnie nie ma okresu przerwy wakacyjnej, jednak w opracowywanym na każdy rok kalendarzu posiedzeń obu Izb (Izby Gmin i Senatu) nie planuje się posiedzeń w okresie od końca czerwca do połowy września każdego roku.

Litwa

Zgodnie z art. 85 regulaminu Izby, litewski Sejmas zbiera się na dwie sesje w ciągu roku: wiosenną, trwającą od 10 marca do 30 czerwca, i jesienną, trwającą od 1 września do 23 grudnia. Sesje są zwykle przedłużane o 1 lub 2 tygodnie. Czas między sesjami jest przeznaczony m.in. na wypoczynek deputowanych.

Łotwa

Łotewscy deputowani nie mają formalnie urlopu wypoczynkowego. Parlament Łotwy zbiera się na trzy sesje w ciągu roku – wiosenną, jesienną i zimową. Przerwa między sesją wiosenną a jesienną trwa ok. 10 tygodni i czas ten jest wykorzystywany na wypoczynek deputowanych. Mogą być w tym czasie zwoływane posiedzenia nadzwyczajne (w roku 2010 było ich w czasie letniej przerwy 10), pracują komisje i spotykają się grupy parlamentarne. Za nieobecność na nadzwyczajnym posiedzeniu Sejmu (Saeima) deputowany nie ponosi żadnych konsekwencji finansowych, podczas gdy za nieobecność na posiedzeniu plenarnym w trakcie normalnej sesji za każdy dzień nieobecności potrąca się 20% jego podstawowego uposażenia.

Macedonia

Deputowani do Zgromadzenia (Sobranie) mają na mocy ustawy o deputowanych prawo do płatnego urlopu wypoczynkowego. Posłowie korzystają z urlopu wypoczynkowego w trakcie przerwy w pracach Zgromadzenia, w terminie od 1 do 31 sierpnia (określa to regulamin Zgromadzenia). Przewodniczący Izby może zwołać jej posiedzenie również podczas przerwy.

Deputowany otrzymuje w okresie urlopu uposażenie, a wszystkie wydatki posłów w trakcie urlopu związane z wykonywaniem mandatu są im zwracane.

Moldawia

Parlamentarzyści mają prawo do płatnych: corocznego urlopu wypoczynkowego, urlopu w sprawach osobistych oraz do płatnego zwolnienia chorobowego. Każdy urlop jest przyznawany w drodze indywidualnej decyzji przewodniczącego Izby lub jego zastępcy.

Coroczny płatny urlop posła ma wymiar 36 dni roboczych (obowiązuje 6-dniowy tydzień pracy), z reguły w czasie Bożego Narodzenia lub w okresie wakacji letnich. Urlop w sprawach osobistych parlamentarzysty udzielany jest w trakcie sesji na okres maksymalnie 10 dni.

Niemcy

Przewodniczący Bundestagu wraz z Konwentem Seniorów ustalają kalendarz posiedzeń Izby, w którym lipiec i sierpień (9 tygodni) są wolne od posiedzeń. Deputowani wykonują zagwarantowany im w Ustawie Zasadniczej (art. 38) „wolny mandat”, co oznacza m.in., że w kwestii wykonywania mandatu deputowanego „podlegają wyłącznie własnemu sumieniu”. W konsekwencji organizują oni samodzielnie swoją pracę w parlamencie i w okręgach wyborczych. Poseł może udać się na dłuższy wypoczynek w dowolnym czasie (taka jest wykładnia wykonywania „swobodnego mandatu”), jednak może się to wiązać z konsekwencjami finansowymi – za nieobecność na obradach Izby zostaje mu potrącona część jego uposażenia. Aby tego uniknąć, musi wystąpić do przewodniczącego Izby z wnioskiem o udzielenie urlopu poza wspomnianą przerwą.

Deputowani do Bundesratu są to oddelegowani do pracy w tej Izbie posłowie z parlamentów krajów związkowych (Landtag) i jako tacy przyjeżdżają na sesję Izby co 3 tygodnie. Nie otrzymują żadnego uposażenia za pracę w Bundesracie, a jedynie zwrot kosztów podróży oraz diety za udział w posiedzeniach. Bundesrat ma 8-tygodniową przerwę w obradach w okresie letnim, 4-tygodniową w okresie Bożego Narodzenia i 3-tygodniową w okresie Wielkanocy.

Norwegia

Norweski parlament, Storting, odbywa dwie sesje w ciągu roku. Sesja jesienna rozpoczyna się w pierwszy powszedni dzień października (art. 68 konstytucji), a sesja wiosenna – w pierwszy powszedni dzień lutego i trwa do trzeciego piątku czerwca, przy czym prezydium Izby ma prawo przedłużenia jej prac (art. 33 Regulaminu Stortingu). Letnia przerwa w pracy parlamentu trwa więc ok. 15 tygodni. Poza tym parlamentarzyści mają jeszcze dwie dwutygodniowe przerwy świąteczne – na Boże Narodzenie i na Wielkanoc. Oprócz comiesięcznego uposażenia deputowani do Stortingu otrzymują dietę dzienną za 330 dni (nie jest wypłacana w lipcu). Deputowanym zwracane są wydatki związane z wykonywaniem mandatu poselskiego niezależnie od tego, czy dokonano ich w trakcie sesji, czy w czasie przerw w obradach parlamentu.

Portugalia

Zgodnie z przepisami regulaminu Zgromadzenia Republiki, czteroletnia kadencja Izby jest podzielona na cztery roczne sesje legislacyjne, trwające od 15 września do połowy lipca. Przerwa między sesjami trwa ok. 8 tygodni. Na przełomie grudnia i stycznia parlamentarzyści mają dodatkowo dwutygodniową przerwę świąteczną. W okresie przerwy w pracach Zgromadzenia Republiki deputowani mają prawo jedynie do jednomiesięcznego wynagrodzenia oraz częściowego zwrotu wydatków na podróż i innych kosztów, jeśli odbywają się spotkania Stałej Komisji lub komisji parlamentarnych, w których biorą oni udział.

Rosja

Zgodnie z ustawą federalną o statusie członka Rady Federacji i statusie członka Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej (art. 28) „członkowi Rady Federacji i deputowanemu Dumy Państwowej przysługują corocznie 42 dni kalendarzowe płatnego urlopu. Coroczny płatny urlop jest uznawany przez prawo za jedną z socjalnych gwarancji działalności deputowanego”.

Po zakończeniu wiosennej sesji Dumy przewodniczący Izby wydaje rozporządzenie o rozpoczęciu wakacji parlamentarnych. Deputowani nie muszą składać indywidualnych wniosków o urlop.

Nieco inaczej przebiega to w Radzie Federacji. Jej Przewodniczący wydał rozporządzenie *Zatwierdzanie i rejestracja planu urlopów członków Rady Federacji*, zawierające procedurę, zgodnie z którą członkowie Izby wyższej składają wniosek o urlop w trakcie przerwy między sesją wiosenną a jesienną (od połowy lipca do połowy września). Wniosek powinien być zaakceptowany przez odpowiedniego przewodniczącego komisji stałej. Przewodniczących komisji stałych również obowiązuje zatwierdzenie ich wniosków o urlop przez przewodniczącego Rady Federacji, który wydaje odpowiednie rozporządzenie o rozpoczęciu przerwy wakacyjnej w pracach Izby.

Prawo do corocznego płatnego urlopu parlamentarzyści mają zagwarantowane przepisami prawa pracy. Parlamentarzyści nie mogą żądać zwrotu poniesionych w okresie urlopu wydatków związanych z wykonywaniem obowiązków parlamentarnych. Zachowują jednak prawo do bezpłatnych podróży po całym kraju środkami transportu lotniczego, kolejowego, wodnego oraz autobusami komunikacji międzymiastowej – są one pokrywane z funduszy celowych przewidzianych w budżecie federalnym na funkcjonowanie Rady Federacji i Dumy Państwowej.

Rumunia

W parlamencie odbywają się dwie sesje w ciągu roku: od lutego do końca czerwca i od września do końca grudnia.

Regulamin Izby Deputowanych nie określa przerw między sesjami Izby jako czasu przeznaczonego na urlopy wypoczynkowe deputowanych. Jego przepisy mówią wręcz, że deputowani wykonują swój mandat przez cały okres trwania kadencji Izby. Poza sesjami posłowie mogą działać, za zgodą Prezydium Izby, w komisjach stałych lub specjalnych, lub wykonywać inne zadania powierzone przez Izbę. Ponadto, posłowie mogą pracować w grupach parlamentarnych, zgodnie z instrukcją lub za zgodą kierownictwa odpowiedniej grupy oraz wykonywać swoje obowiązki w parlamencie lub w okręgach wyborczych.

Deputowanym zwracane są niektóre wydatki poniesione podczas przerwy w obradach Izby (do wysokości kwot należnych za 10 dni w miesiącu). Dodatkowo posłom, którzy nie mieszkają w okręgu, w którym zostali wybrani, zwracane są wydatki za podróże odbyte do i z okręgu wyborczego.

Serbia

Parlament Republiki Serbii (Skupština) zbiera się na dwóch sesjach w ciągu roku. Pierwsza zaczyna się na początku marca i trwa do lipca, a druga zaczyna się na początku października i trwa do grudnia.

Okres pomiędzy sesjami parlamentu jest traktowany jako okres urlopu wypoczynkowego dla deputowanych. Jest to czas, w którym otrzymują oni normalne uposażenie.

Słowacja

Parlament słowacki pracuje permanentnie. Krótkie, maksymalnie dwutygodniowe posiedzenia zwoływane są z reguły co 6 tygodni. Rada Narodowa może uchwalić przerwy, których całkowita długość w ciągu roku nie może przekroczyć 4 miesięcy. Jedną z nich jest dłuższa przerwa letnia, wykorzystywana przez deputowanych na wypoczynek.

Słowenia

Posiedzenia Zgromadzenia Państwowego odbywają się od 10 stycznia do 15 lipca oraz od 1 września do 20 grudnia. Ustawa o deputowanych stanowi, że poseł ma prawo do pełnopłatnego urlopu w wymiarze 40 dni roboczych. Warunki przyznawania urlopu i wynagrodzenia za czas urlopu określa Zgromadzenie Państwowe lub jego właściwy organ.

Organ ten (Komisja ds. urzędów publicznych i wyborów, dalej – Komisja) podjęła w dniu 5 maja 1993 r. decyzję w sprawie zasad udzielania urlopów wypoczynkowych. Zgodnie z tą decyzją deputowany do Zgromadzenia Państwowego ma prawo do urlopu wypoczynkowego i płatnego urlopu nadzwyczajnego. Wymiar urlopu jest zależny od stażu pracy, charakteru pracy, zdrowia, wieku i innych okoliczności. Ze względu na staż parlamentarny posłowi przysługuje od 18 (po 3 latach pracy w parlamencie) do 24 (po 25 latach) dni urlopu. Ze względu na złożoność pracy poseł może mieć 8 dni dodatkowego urlopu.

Ponadto dodatkowy urlop przysługuje:

- przewodniczącemu Zgromadzenia Państwowego – 6 dni,
- wiceprzewodniczącym Izby, przewodniczącym organów Izby i liderom ugrupowań – 5 dni,
- zastępcy przewodniczącego organu Izby – 3 dni,
- członkowi organu Izby – 2 dni.

Poseł ma prawo do dodatkowych 3 dni urlopu ze względu na zły stan zdrowia (choroby chroniczne lub długotrwałe) i jednego dodatkowego dnia urlopu na każde dziecko poniżej 15. roku życia. Poseł w wieku 50 lat i więcej, poseł niepełnosprawny, poseł opiekujący się dzieckiem ciężko upośledzonym fizycznie lub dzieckiem upośledzonym umysłowo, ma prawo do 5 dodatkowych dni urlopu rocznie.

Maksymalny wymiar urlopu posła nie może przekroczyć 40 dni, niezależnie od liczby dni urlopu obliczonych według powyższych kryteriów.

Dodatkowo poseł ma prawo do nadzwyczajnego płatnego urlopu w następujących sytuacjach (w danym roku kalendarzowym):

- z powodu opieki nad bliskim członkiem rodziny, jeśli nie jest uprawniony do rekompensaty za nieobecność z powodu opieki nad bliskim członkiem rodziny, zgodnie z przepisami w sprawie ubezpieczenia zdrowotnego, na podstawie zaświadczenia lekarskiego, oraz ze względu na aktywne uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowych i innych – 7 dni,
- w związku z zawarciem związku małżeńskiego, narodzinami dziecka, śmiercią bliskiego członka rodziny i przeprowadzką – 3 dni,
- z powodu śmierci krewnego, służby wojskowej trwającej dłużej niż sześć dni i podobnych sytuacji – jeden dzień.

Posel może otrzymać urlop nadzwyczajny w wymiarze do 30 dni w roku kalendarzowym ze względu na udział w seminariach, kongresach i innych wydarzeniach niezwiązanych z pracą w Zgromadzeniu Państwowym, albo ze względu na leczenie w uzdrowisku.

Posel zwraca się do Komisji z pisemnym wnioskiem o urlop wypoczynkowy. Decyzję w sprawie urlopu wypoczynkowego lub nadzwyczajnego podejmuje przewodniczący Komisji. Służby Komisji prowadzą rejestr urlopów w danym roku. Deputowani nie otrzymują zwrotu kosztów podróży i pobytu za czas spędzony na wakacjach (prawo do zwrotu kosztów jest związane wyłącznie z pracą posła).

Szwajcaria

Szwajcarskie Zgromadzenie Narodowe (Rada Narodowa i Rada Kantonów) składa się wyłącznie z deputowanych niezawodowych. Obrady Izb odbywają się w czterech trzytygodniowych sesjach w ciągu roku (rozpoczynają się w lutym, maju, wrześniu i grudniu). Deputowani otrzymują miesięczne uposażenie oraz dietę za każdy dzień udziału w posiedzeniach. Nie mają oni urlopu wypoczynkowego jako parlamentarzyści i nie jest to tematem debaty publicznej.

Szwecja

Sesja Riksdagu zaczyna się we wrześniu (w roku, w którym odbywają się wybory – w październiku) i trwa aż do rozpoczęcia następnej sesji (nie ma przerwy między sesjami). Przewodniczący Riksdagu, po konsultacjach z Konferencją Przewodniczących, określa terminy trwających dłużej niż tydzień przerw w obradach: ok. 6 tygodni w okresie wakacyjnym i po dwa tygodnie na Boże Narodzenie i w okresie Świąt Wielkanocnych. Dodatkowo co cztery tygodnie są ogłaszane kilkudniowe przerwy w pracy Izby.

Deputowani do Riksdagu samodzielnie organizują swój czas pracy. Są oni przede wszystkim wybranymi w wyborach reprezentantami swoich okręgów wyborczych. Przepisy dotyczące ich wynagrodzenia, urlopu lub nieobecności na obradach opierają się na założeniu, że deputowany do Riksdagu wykonuje swoje obowiązki przez 365 dni w roku oraz że został wybrany przez obywateli i jest odpowiedzialny za wykonywanie swoich obowiązków w taki sposób, aby nie zawieść pokładanego w nim zaufania wyborców. Oznacza to m.in., że każdy deputowany sam określa, jak i kiedy będzie wykonywał swoje obowiązki. Może je wykonywać w okręgu wyborczym bądź w innym miejscu w kraju lub za granicą. W związku z tym nie ma on formalnie obowiązku uczestniczenia w posiedzeniach parlamentu, tak jak nie

ma żadnych wymogów formalnych dotyczących czasu poświęcanego przez deputowanego na wykonywanie swoich obowiązków. Podczas jego pracy nie jest przewidziany urlop wypoczynkowy na zasadach, jakie określa prawo pracy.

Deputowani mogą zostać zwolnieni ze swoich obowiązków parlamentarnych po złożeniu odpowiedniego wniosku do przewodniczącego Izby. Dotyczy to głównie sytuacji, gdy obejmują funkcję sekretarza stanu, biorą urlop wychowawczy, wyjeżdżają w sprawach zawodowych za granicę lub są kierowani na długie zwolnienie lekarskie. Jeśli wniosek dotyczy okresu krótszego niż jeden miesiąc, rozpatruje go sam przewodniczący, a jeśli nieobecność posła ma być dłuższa – plenum Izby.

Turcja

Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji zwoływane jest na pierwszy dzień października każdego roku. Przerwa w pracach Zgromadzenia nie może być dłuższa niż trzy miesiące w roku.

Coroczny urlop deputowanych do Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji nie jest formalnie określony w żadnym akcie prawnym. Posłowie nie mają określonego rocznego wymiaru urlopu, jak ma to miejsce w przypadku pracowników. Przerwa w obradach Izby jest przeznaczona na wypoczynek (posłowie otrzymują wynagrodzenie również w czasie tej przerwy).

Poseł może wystąpić do przewodniczącego Izby z pisemną prośbą o urlop poza przerwą w pracach parlamentu. O udzieleniu takiego urlopu w wymiarze do 10 dni decyduje przewodniczący Izby, a dłuższego – wszyscy deputowani na posiedzeniu plenarnym w głosowaniu jawnym przez podniesienie ręki. O pobieraniu przez posła uposażenia i dodatków podczas urlopu trwającego ponad dwa miesiące decyduje plenum Izby.

USA

Sesje obu Izb Kongresu USA mają ściśle określoną datę rozpoczęcia – 3 stycznia w południe. Kończą się w grudniu. Izba Reprezentantów obraduje przez kilkanaście dni w miesiącu, a Senat – przez ok. 3 tygodnie. Czas poza posiedzeniami deputowani obu Izb wykorzystują na pracę w swoich okręgach. W sierpniu przynajmniej przez 4 tygodnie nie są zwoływane posiedzenia Izb. Deputowani do Kongresu USA (Izby Reprezentantów i Senatu) nie mają przerwy wakacyjnej. O tym, kiedy pracują, a kiedy wypoczywają, decydują sami. Należne im uposażenie otrzymują przez cały rok.

Wielka Brytania

Członkowie Izby Gmin sami decydują o tym, jak realizują swe parlamentarne obowiązki. O ich obecność na posiedzeniach Izby i komisji dbają kluby parlamentarne – nieobecność na posiedzeniu musi być usprawiedliwiona u szefa klubu. Letnia przerwa w pracach parlamentu trwa ok. 6-7 tygodni (w Izbie Lordów o tydzień dłużej) i jest to czas, który posłowie częściowo wykorzystują na wypoczynek. Dodatkowe przerwy w pracach parlamentu trwają po 3 tygodnie w okresie Bożego Narodzenia i Wielkanocy.

Udział w posiedzeniach Izby Lordów jest dobrowolny. W tej sytuacji nie ma w Izbie przepisów dotyczących urlopów wypoczynkowych – każdy członek Izby decyduje samodzielnie, kiedy udaje się na wypoczynek. Członkowie brytyjskiej Izby Lordów nie pobierają uposażeń z tytułu członkostwa w Izbie (za wyjątkiem kilku piastujących określone stanowiska w Izbie).

Węgry

W ciągu roku odbywają się dwie sesje Zgromadzenia Narodowego. Pierwsza trwa od 1 lutego do 15 czerwca, a druga – od 1 września do 15 grudnia. Okres między sesjami deputowani wykorzystują na wypoczynek.

Włochy

Obie Izby włoskiego parlamentu pracują przez cały rok z dwoma przerwami – dwutygodniową w okresie Bożego Narodzenia oraz pięcioletniową letnią – od sierpnia do początku września. Formalnie parlamentarzyści nie mają urlopu. Otrzymują oni uposażenie co miesiąc, zarówno w trakcie prac parlamentu, jak i podczas przerw.

Powyższe zestawienie pokazuje, że w szeregu krajów czas przerw między sesjami parlamentu lub okres między posiedzeniami uważany jest za przerwę wakacyjną. Parlamentarzyści mogą być wtedy nieobecni bez dopełnienia dodatkowych formalności i otrzymują w tym czasie uposażenie. Uznaje się przy tym, że obowiązki parlamentarzystów nie ograniczają się do udziału w posiedzeniach Izby lub komisji, lecz mogą być one również wykonywane w innych sytuacjach, także podczas trwania przerwy w pracach parlamentu.

Kwestia corocznego płatnego urlopu dla członków parlamentu jest prawnie uregulowana zaledwie w kilku z prezentowanych krajów; są to: Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Gruzja, Macedonia, Mołdawia, Rosja i Słowenia. W pozostałych krajach deputowani formalnie nie mają urlopu, a wypoczywają w trakcie przerwy w pracach swoich parlamentów. W większości krajów trwa ona od lipca do września lub października.

Źródła:

ECPRD ecprd.secure.europarl.europa.eu odpowiedzi na pytania nr 753, 1442 i 1519.
Grzybowski, M. *Folketing parlament Królestwa Danii*, Wydawnictwo Sejmowe, 1993.
Kiełmiński, Z. *Kongres Stanów Zjednoczonych Ameryki*, Wydawnictwo Sejmowe, 1994.
Łabno-Jabłońska, A. *Zgromadzenie Republiki Portugalii*, Wydawnictwo Sejmowe, 1993.
Osiński, J. *Storting parlament Królestwa Norwegii*, Wydawnictwo Sejmowe, 1993.
Sarnecki, P. *Parlament federalny Republiki Austrii*, Wydawnictwo Sejmowe, 1996.
Sarnecki, P. *Zgromadzenie Federalne. Parlament Konfederacji Szwajcarskiej*, Wydawnictwo Sejmowe, 1995.
Zieliński, E. *Stany Generalne Królestwa Holandii*, Wydawnictwo Sejmowe, 1992.

Strony internetowe: parlamentu Bułgarii www.parliament.bg
parlamentu Czech www.psp.cz www.senat.cz
parlamentu Chorwacji www.sabor.hr
parlamentu Danii www.ft.dk
parlamentu Gruzji www.parliament.ge
parlamentu Islandii www.althingi.is
parlamentu Izraela www.knesset.gov.il
parlamentu Kanady www.parl.gc.ca
parlamentu Serbii www.parlament.gov.rs
parlamentu Szwajcarii www.parlament.ch
parlamentu USA thomas.loc.gov
parlamentu Węgier www.parlament.hu

Opracowanie:

Artur Dragan

Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych